

Brigádnapiók kiállítása

Kiállítás nyílt a Szegedi Kenderfonógyár ebédlőtermében a gyár socialista brigádjainak naplóiból. A két héten át tartó kiállítás célja, hogy az újonnan alakult brigádok tagjai tapasztalatokat szerezzenek a gyár legeredményesebb socialista brigádjainak eddigi munkájáról, és a naplók helyes vezetéséről. Képzünk a fóliaüzem Lenin socialista brigádjának tagjai ismerkednek a kiállított brigádnaplókkal.

Reigl Endre felvétele

Nőtt a természetes szaporodás

Férfi túlsúly a fiatal korosztályokban

A Központi Statisztikai Hivatal szerkesztésében, a Statisztikai Kiadó Vállalat gondozásában megjelent a legújabb Statisztikai Évkönyv, amely átfogó képet ad az ország fejlődéséről, gazdasági és társadalmi helyzetéről. Az évkönyvből megtudjuk, hogy 1975 elején 10 millió 509 ezer lakosa volt az országnak, ebből 5 097 300 férfi és 5 411 700 nő. A nők tehát még mindig túlsúlyban vannak, bár arányuk folyamatosan csökken. 1960-ban még 1073 nő jutott 1000 férfira, jelenleg 1062. A negyven éven aluli 3 061 500 férfira már csak 2 968 900 nő jut, tehát a fiatalok korcsoportjában már a férfiak kerülnek túlsúlyba, sőt harmadikét év alatt már valamennyi évjáratban több a férfi, mint a nő.

Az adatok szerint hazánkban évente körülbelül 100 ezer házasságot kötnek. Tavaly egészen pontosan 99 962

párt adott össze az anyakönyvvezető néhány százal kevesebbet, mint 1973-ban, de többet, mint 1960 és 1972 között bármely esztendőben. A születések száma jóval túljutott már a mélypontra. 1965-ben 133 009, 1974-ben pedig 186 288 magyar állampolgár jött a világra, az évi természetes szaporodás pedig az 1965. évi 2,4 ezrelékről 5,8 ezrelékre nőtt. A természetes szaporodás Szabolcs-Szatmár megyében a legnagyobb: 11,1 ezrelékes. A további sorrend: Fejér megye 9, Komárom 8,7, Hajdú-Bihar megye 8,6 ezrelék. A fővárosban tavaly 1,9 ezrelékes volt a természetes szaporodás, messze elmaradva az országos átlagtól. Az ezer élveszületésre számított csecsemőhalálozások Szolnok megyében a legalacsonyabb (23,3), de nem sokkal magasabb Vas és Győr-Sopron

megyében sem. Az országos átlag 34,3 ezrelék.

A foglalkoztatottsági adatok szerint hazánkban 5 073 000 az aktív kereső, 58 százaléka munkás, 14,6 százaléka szövetkezeti paraszt, 24 százaléka értelmiségi és egyéb szellemi dolgozó, a többi kisiparos, kiskereskedő, mezőgazdasági önálló gazdálkodó, illetve azok segítő családtagjai.

A fogyasztással foglalkozó fejezet több évtizedre visszamenően közli összehasonlítható adatokat. Különösen érdekes az összehasonlítás a háború előtti esztendővel. Az adatok felidézik, hogy húsból például 1938-ban fejenként átlagosan 33,2, 1974-ben pedig 66,4 kilót fogyasztottunk, a fejenkénti évi cukorfogyasztás a háború előtti 10,5-ről 37,5 kilogrammra, a tojásfogyasztás pedig 93-ról 270 darabra emelkedett. Viszont jóval kevesebb lisztet és burgonyát fogyasztottunk.

Hazánkban 26 377 orvos működik, 16 ezerrel több, mint 1938-ban. Tízezer lakosra a háború előtti 12 helyett ma 25 orvos jut. Az arány a fővárosban a legmagasabb: 10 ezer lakosra 48-49 orvos gondoskodik. A megyék közül Baranyában Csongrádban és Hajdú-Biharban a legtöbb a lakosság számához viszonyított orvos.

A fentebb idézett adatok arról szólnak, hogy Magyarországon 3945 óvoda, 4736 általános iskola, 528 középiskola, 55 felsőfokú oktatási intézmény működik. Tavaly Magyarországon 32 741 művet adtak ki 104 és fél millió példányban. 1974-ben több mint 6 millióan voltak színházban, 78 millióan pedig moziban. Ez azt is jelenti, hogy a színházak látogatottsága 1967 óta most volt a legnagyobb, a moziki népszerűsége pedig az utóbbi évek kedésnek indult.

Gyárávadás Nyergesújfaluban

Hétfőn, tegnap délután ünnepélyes külsőségek között felavatták Nyergesújfaluban az új eternitlemezgyárat. Az ünnepségen Bondor József építésügyi és városfejlesztési miniszter mondott beszédet, és méltatta az új ipari létesítmény népgazdasági jelentőségét.

Az ország egyetlen eternitgyára — a régi nyergesújfalui gyár — már nem tudta olyan mértékben növelni a kapacitást, ahogyan azt a piaci igények megkívánták. A népgazdaság jelentős importra szorult. Több országból is vásároltunk eternittermékeket. A hétfőn felavatott új gyárral több mint háromszorosára — évi 22 millió négyzetméterre — növekedett az eternitlemez hazai gyártása, s ezzel feleslegessé vált a fontos építőanyag importja.

Beszéljünk velük

Ne csak róluk. Két gondolat fölvaltva felelget egymásnak. — Polgárjogot kér a háztáji — mondja az egyik. A felelet rá: — Éppen jókor. Minek azt a kaput döngetni, amelyik nyitva van? Vagy éppen nyílik.

Volt harmadik gondolat is, de az kiesett a sorból. Az, amelyik attól rettegett, hogy nagyüzemi dédelgetéssel visszacsinálnánk a maszekvilágot. Az, amelyik attól félt, hogy két sor paprikájával bajlódik otthon, aki tíz hektárt is fölszánhatna egy nap a közösből, és hét szilvafáját kerülgeti, pedig egész gyümölcsös is rá lehetne bízni. Azért szállt el az aggodalom, mert nem hoz többet a két sor paprika meg a hét szilvafa, mint a közösből végzett tisztességes munka. Attól se fél senki, hogy „fű alatt” visszaneveljük a régi hájtások, mert a kisüzem és a nagyüzem póré régen eldőlt. Nem vállalná vissza kinlódásnak, embernyűző nyűgnek a földet, aki a közösből jól érzi magát. De azért jó, ha megmarad a két sor paprika is, meg a hét szilvafa is.

Egy múlt heti tanácskozáson hallottuk, hogy megénkben 250 ezer hektoliter tejet adtak a szövetkezetek tehenei és 190 ezer hektoliteret gyűjtöttek össze a sok háztáji Riska, Bimbó, Zsömle tejéből. Egy másik tanácskozás az egész országra tekintő adatként azt mondta, hogy évente 25 milliárd forint értékű termelnek a szövetkezeti háztáji gazdaságok. Sok tejből, zöldségből, gyümölcsből, hízó marhából, sertésből, baromfiból és tojásból jön össze ez a 25 milliárd forint. Biztosan lehetne több is, azért születnek sorra a határozatok, hogy nagyobb támogatást kell ide is adni. Nyílnak tehát a kapuk.

Azt is számítgatjuk ilyenkor, hogy új istállóban több tíz ezer forintba kerül egy számosállat helye. Drága, de szükség van rá. A háztáji jó istállók egyharmada viszont üres. A józan számítás vége mindig ez: ne hagyjuk üresen, ami megvan.

Csak hogy a háztáji istállóba se elég bekötni a jószágot. Van, aki etesse, itassa, idősek is elbajlónak vele, de sokszor nincs takarmány, nincs szalma. Hányzóft látni, hogy a hetedik határból biciklin vagy talicskán tolják haza a takarmányt. Egy darabig tolják, aztán eladják inkább az állatot — hacsak a szövetkezet nem áll elő a fogatával. Számos példa van rá, hogy előáll, hiszen a közös is gyarapszik vele.

A TOT elnökségének az az elsőrendű feladata, hogy a közös gazdaságokat segítse közbenjárásával, javaslataival, irányelveivel, a múlt héten a háztáji gazdaságok gondját is magáénak vallotta. Ez az átvállalás nyilván nem a tanácskozás idejére szűl csupán. Hathatós intézkedéseket kér például a szövetkezetektől és az állami szervezettől, hogy a szarvasmarhák száma

se csökkenjen a háztáji gazdaságokban, de ne csökkenjen a zöldség- és gyümölcsstermesztés se. Hathatós intézkedés az lehet, ha nem csak beszélünk róla, nemcsak kerülgetjük a témát, hanem valóban segítünk rajta.

Se szeri, se száma, hány tanácskozáson kerül szóba, mit köszönhetünk a háztáji szorgalomnak. Valóban „terven felüli” szorgalomról van szó, hiszen a végigdolgozott tízórás munkanap előtt és után gondozzák az állatot, a vasárnap pedig hétről hétre, évről évre arra megy, hogy kapálnak, szénát kaszálnak, gyűjtenek, szállítanak — és újra meg újra fátádatan kezdik a hetet. Második műszak, másodállás? Akárminek nevezzük, nagy áldozat a pihenés, a kényelem rovására. Hányvan annak, akik valósággal agyonhajszolják magukat, mert most lehet, most megéri! Ebből is épül az új ház a régi helyén, és új ház az egyik meg a másik gyereknek. Száz ispán nem tudta volna megoldoztatni így az embereket. Mire minden megvan, elkopnak, kifognak az erőből és az életből.

Az tűnt föl nekem az eddigi tanácskozáson, hogy a sok jó szándékú segíteni akarást mintha titokban akarnánk tartani. Hangoztatjuk, igyekszünk is körültekintők lenni, de a hátuk mögött. Addig még nem jutottunk, hogy meghívjunk egy „sima” szövetkezeti tagot is a tanácskozásra. Olyat, aki tehenei is fej, vagy zöldséget is termel. Messziről próbáljuk kitalálni, neki éppen most mi fáj. Attól tartunk, hogy előáll egy kosárra való problémával? Azzal például, hogy ne hajnalok hajnalán kelljen elvinni a tejet sok kilométerre a tejcsarnokba? Mert ő is szeretne aludni még egy kicsit? Ezek a tanácskozások éppen arra valók, hogy valaki előtárljon, és közösen keressük a megoldásokat hozzá. Ha feléből-harmadából ismerjük csak a gondokat, ha másodikból, harmadából tudunk róluk, felét sem éri a tanácskozás. Jól emlékszem arra a hatásra, amit a Szegeden tartott tanyai tanácskozáson egy tanyai asszony fölszólalása váltott ki. Mindenki ismerte a tanyát — ki filmről, ki valóságosan —, aki előtte hozzászólt, szívből beszélt az is, de a kis-sori asszonynak, mintha két szíve lett volna. Mert ő a nagy közösség baját úgy tudta mondani, hogy a magáé is benne volt.

Némelyik tanácskozás nagyon megsokott pályán mozog. Előre tudjuk, ki lesz ott, sokszor azt is, hogy mit fog mondani. Csak a címjegyzékbe kellene fölvenni néhány nevet azok közül, akik az évi 29 milliárdot mellékállásban megtermelik. Ne csak róluk beszéljünk, velük is, és velük együtt döntsünk. Sokkal jobb nekünk is a 25 milliárd, ha kevesebb munkával terem, és az is jó lenne, ha még több lenne.

Horváth Dezső

Új szorgáltatás a Patyolatnál

Ágyneműgarnitúrák — köcsön

A szegediek csak hírből ismerik az ország több városában már bevált szolgáltatást: az ágynemű kölcsönzést. Hamarosan azonban saját tapasztalataink is lesznek a segítség ésszerűnek látszó új formájáról. A Patyolat Vállalat ugyanis — az ötödik ötéves terv egyik lényeges lépéseként — 1976. első negyedévében bevezeti nálunk is ezt a szolgáltatást.

Nyári Mihály igazgató tájékoztatása szerint a vállalat már megrendelte a kölcsönzésre szánt ágyneműgarnitúrákat, szám szerint egyelőre kétezeret. A győri textilgyár kétféle alapszínben készíti el a mintás, tükrös paplanhuzatokat, a kis-és nagypárna-hajákat, s ők szállítják a fehér lepedőket is. A poliszter-pamut alapanyagú ágynemű a kereskedelmi forgalomban a drágábbak közé tartozik, mégis elmondhatjuk, hogy a Patyolat első lépéseit az új szolgáltatás megszervezésekor az ésszerű takarékoság jellemzi. A tartós anyagból készült ágyneműket nem kell egyhamar újra kicserélniük, ugyanakkor divatosak és szépek is, így a legkényesebb igényeket is kielégítik.

A kölcsönzéssel a Patyolat a takarékoskodásban segít a fiatal házasságoknak, albertletben lakó diákoknak, a nyugdíjasoknak és a nagycsaládoknak. De kiegészíti bármely háziasszonyt: több napig maradó vendégek miatt nem szükséges új garnitúrát vásárolni, hogy aztán használatlanul ott sorakozza-

nak a fehérneműs szekrény polcain.

A vállalat a tulajdonában levő huzatokat, lepedőket 21 napra adja bérebe, s hogy mennyiért, az még nem dőlt el, most kalkulálják a kölcsönzés díját. A Patyolat a már meglevő gépekkel lát hozzá új tevékenységéhez, és az ott dolgozók létszámát sem emelik emiatt. Felvetődik a kérdés: vajon nem más szolgáltatások kárára valósul meg az ágyneműkölcsönzés? Hiszen az utóbbi hónapokban enélkül is megszűnt az expresszmosás. Az igazgató válasza szerint nem okoz fennakadást az, hogy egyel több feladatot vállal a Patyolat. Kétségtelen azonban, hogy költésesebb szervezést, percnyi pontossággal beütemezett munkát igényel az, hogy folyamatosan, zökkenőmentesen ki tudják elégeíteni az igényeket. A gyorsmósról pedig annyit tudunk meg: azért nem vállaltak egy ideig három napra mosást, mert átmenetileg munkaerőgondokkal küzdött az üzem. Ezen sikerült úrrá lenniük, és a november 7-ji ünnep óta ismét rövidebb idő alatt teljesítik a fiókok a lakosság kéréseit.

Bizonyára sokan fogadják örömmel a Patyolat új vállalkozását. De reméljük, amikor egyik kezével ad a vállalat a lakosságoknak, nem lesz szükség arra, hogy a másik kezével visszavegyen valamit. amit már megszerettetett velünk.

Ch. A.

Befejeződött a bőripari szakszervezet kongresszusa

Az Építők székházában hétfőn befejezte kétnapos tanácskozását a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének XIX. kongresszusa. A hétfői ülésen részt vett Jakab Sándor, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a KB osztályvezetője, Kiss Károly, a SZOT alelnöke, Timmer József, a SZOT titkára, és dr. Bakos Zsigmond könnyűipari miniszterhelyettes is. A kétnapos vitában 31 felszólaló egészítette ki a szakszervezet Központi Vezetőségének beszámolóját, értékelte az utóbbi négy esztendő munkáját, és tett számos javaslatot a további tennivalókra.

Jakab Sándor az MSZMP

Központi Bizottsága nevében köszöntötte a tanácskozás résztvevőit és általuk a 107 esztendő szakszervezet elévülhetetlen érdemeit szerzett idős harcosait és egészségtagját. Kiemelte: mozgalmi, politikai és szervezési tapasztalataik hasznosítása nélkülözhetetlen a szakszervezetek munkájának továbbfejlesztéséhez. A továbbiakban a bőripari rekonstrukciójának eredményei között említette a szociális ellátottság nagymérvű javulását is. Ezután arról szólt, hogy a szakszervezet saját eszközeivel jól szolgálja a párt XI. kongresszusának határozataiban és a programnyilatkozatban megjelölt célokat, amelyek eléréséhez a szakma XIX. kongresszusa is hathatós segítségét jelent.

Az élénk vita után a kongresszusi küldöttek megválasztották a szakszervezet 65 tagú Központi Vezetőségét, 7 tagú számvizsgáló bizottságát és azt a 14 küldöttet, akik a magyar szakszervezetek XXIII. kongresszusán a bőripari szervezett dolgozóit képviselik. A Központi Vezetőség megtartotta első ülését, amelyen megválasztották a szakszervezet 17 tagú elnökségét és a tisztségviselőket. Elnök: Mócsi András, alelnökök: Petrovics Jánosné, Bihari Sándorné és Turzó László, főtitkár: Petrák Ferenc, titkár: Csikós Pál. (MTI)

A KPVD SZ jubileuma

A Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezete fennállásának 75. évfordulója alkalmával ünnepi aktívülést tartott a KPVD SZ Csongrád megyei bizottsága tegnap, hétfőn délelőtt a Tisza Szálló hangversenytermében. Ünnepi beszédet mondott Kopasz Józsefné, a KPVD SZ Csongrád megyei bizottságának titkára. A többi között hangsúlyozta, hogy 75 esztendővel ezelőtt, szakszervezetük megalakulásának idején általános volt a napi 12, gyakran a 16 óras munkaidő és az alkalmazottak nagy része a hét valamennyi napján dolgozott. Ma 44 óra a törvényes munkaidő a hozzájuk tartozó népgazdasági ágakban. Szociálpolitikai, munkügyi törvények és rendeletek biztosítják a dolgozók jogait.

A jubileum alkalmával a felszabadulás előtti szakszervezeti munkáért Jubileumi Emlékplakettet kapott Arany Ernő, Börcsök Ferenc, Hajdú Mihály, Kálnán István, Kálmán János, Ladányi Benedek, Mison Nándor, Molnár Gyula, Nyilasi Péter, Pusztai Andor, Telkes György, Török László, Viski Sándor. A Szakszervezeti Munkáért ezüst fokozata kitüntetésben részesült Rágyánszki Sándor és Tóth István. A Szakszervezeti Munkáért oklevélben húszan részesültek és heten kaptak KPVD SZ-émlékplakettet.